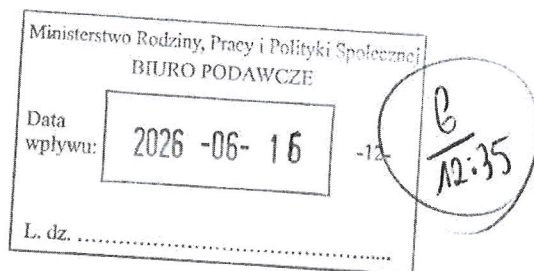

Warszawa dn. 16.06.2026 r.

Szanowna Pani
Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Biuro Ministra
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Szanowna Pani
Maja Nowak
Sekretarz Stanu
Pełnomocnik Rządu ds. Osób
Niepełnosprawnych
Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw
Osób Niepełnosprawnych
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

PETYCJA

**w sprawie uwzględnienia podmiotowości i praw lingwistycznych osób Głuchych
w rządowym projekcie nowelizacji ustawy o pomocy społecznej (nr wykazu: UD315)
poprzez systemową likwidację barier komunikacyjnych i społecznych**

Szanowna Pani Minister,

Szanowna Pani Pełnomocnik,

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o petycjach zwracamy się w interesie publicznym z petycją o uwzględnienie podmiotowości i praw lingwistycznych osób Głuchych w rządowym projekcie nowelizacji ustawy o pomocy społecznej (nr wykazu: UD315) poprzez systemową likwidację barier komunikacyjnych i społecznych.

przedkłada niniejszą petycję ekspercką
w interesie publicznym, mając na celu strategiczne dostosowanie rządowego projektu UD315.

Jako wyspecjalizowany ośrodek analityczno-eksperski postulujemy włączenie do projektowanej nowelizacji ustawy o pomocy społecznej systemowych mechanizmów niwelowania barier komunikacyjnych. Przedmiotowa interwencja ma na celu instytucjonalną redefinicję statusu obywateli Głuchych poprzez pełne zabezpieczenie ich podmiotowości i praw lingwistycznych. Rekomendowane korekty normatywne stanowią bezpośrednią realizację konstytucyjnych nakazów ochrony godności, równości traktowania oraz inkluzji społecznej tej mniejszości językowej.

I. WSTĘP

Projektowana nowelizacja ustawy o pomocy społecznej (UD315) stawia sobie za cel modernizację struktur opiekuńczych państwa. Jednakże w obecnym kształcie projekt ten sankcjonuje systemowe wykluczenie mniejszości językowej i kulturowej osób Głuchych, traktując barierę komunikacyjną w sposób marginalny i redukcjonistyczny.

Instytucje pomocy społecznej – w tym Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS/MOPS) oraz Centra Usług Społecznych (CUS) – stanowią dla jednostki fundamentalny punkt styku z aparatem państwowym w momentach kryzysów życiowych.

Brak precyzyjnych i bezwzględnie obowiązujących mechanizmów gwarantujących dostępność lingwistyczną w Polskim Języku Migowym (PJM) na poziomie ustawy zasadniczo uniemożliwia realizację celów pomocy społecznej, prowadząc do zjawiska wtórnej marginalizacji i naruszenia godności ludzkiej.

Niniejsza petycja stanowi głos ekspercki, mający na celu inkorporację standardów konstytucyjnych i prawno międzynarodowych do procedowanej materii ustawowej.

II. UZASADNIENIE W KONTEKŚCIE PRAWA KRAJOWEGO I UNIJNEGO

1. Perspektywa Konstytucyjna (Prawo Krajowe)

Projekt UD315 w obecnym brzmieniu rodzi ryzyko niezgodności z fundamentalnymi zasadami ustrojowymi RP. Punktem wyjścia dla analizy statusu osób Głuchych w systemie pomocy społecznej jest art. 30 Konstytucji RP, statuujący przyrodzoną i niezbywalną godność człowieka jako źródło wolności i praw. Naruszeniem tej godności jest sytuacja, w której obywatel, z przyczyn od siebie niezależnych (brak audytywnej percepcji), zostaje pozbawiony możliwości autonomicznego komunikowania swoich potrzeb organom administracji publicznej.

Dalsza rekonstrukcja normatywna wskazuje na bezpośrednie naruszenie art. 32 Konstytucji RP (zasada równości i zakaz dyskryminacji w życiu uprawniającym, społecznym lub gospodarczym). Brak legislacyjnego zapewnienia ekwiwalentnych kanałów komunikacji dla osób posługujących się PJM w procedurach pomocy społecznej stanowi przejaw dyskryminacji pośredniej.

Państwo ma konstytucyjny obowiązek podjęcia działań afirmatywnych w myśl art. 69 Konstytucji RP, który nakłada na władze publiczne imperatyw udzielenia osobom niepełnosprawnym pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.

Norma ta nie ma charakteru czysto deklaratywnego; kreuje ona po stronie ustawodawcy obowiązek stworzenia efektywnych instrumentów prawnych, a nie fasadowych rozwiązań.

2. Perspektywa Prawno międzynarodowa i Unijna

Rzeczpospolita Polska, jako sygnatariusz Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, zobowiązała się do respektowania tożsamości kulturowej i językowej osób niepełnosprawnych (art. 21 i art. 30 Konwencji). Konwencja ta jednoznacznie uznaje języki migowe za pełnoprawne systemy językowe. Niedostosowanie procedur ustawy o pomocy społecznej do tych wymogów stanowi uchybienie zobowiązaniom międzynarodowym.

W wymiarze prawa Unii Europejskiej, opisywana bierność legislacyjna stoi w sprzeczności z art. 26 Karty Praw Podstawowych UE, dotyczącym integracji osób z niepełnosprawnościami, oraz założeniami Europejskiej Strategii na rzecz Praw Osób Niepełnosprawnych 2021–2030.

Unijny dorobek prawny (*acquis communautaire*) kładzie nacisk na deinstytucjonalizację i podmiotowość (*samostanowienie*). Bez likwidacji barier w komunikowaniu się, asystencja społeczna staje się formą opresji instytucjonalnej, a nie wsparciem autonomii jednostki.

III. REKOMENDACJE-POSTULATY (8 STRUKTURALNYCH ZMIAN LEGISLACYJNYCH)

Wnosimy o uzupełnienie projektu UD315 o następujące modyfikacje normatywne w ustawie o pomocy społecznej:

1. Obligatoryjny standard komunikacji w PJM podczas rodzinnego wywiadu środowiskowego (Nowelizacja art. 107)

Treść postulatu: Wprowadzenie do art. 107 ustawowego obowiązku zapewnienia osobie Głuchej prawa do przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego w obecności tłumacza PJM (stacjonarnie lub poprzez online).

W przypadku niedopełnienia tego obowiązku z przyczyn leżących po stronie organu, osobie Głuchej przysługuje prawo do złożenia wniosku o ponowne przeprowadzenie wywiadu z udziałem tłumacza PJM w terminie do 14 dni od dnia jego zgłoszenia, a dotychczasowe ustalenia poczynione bez udziału tłumacza nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do odmowy przyznania świadczenia.

2. Ustawowe uwzględnienie barier komunikacyjnych w kryteriach przyznawania usług opiekuńczych (Modyfikacja art. 50)

Treść postulatu: Wprowadzenie do art. 50 przepisu nakazującego obligatoryjne uwzględnianie barier w komunikowaniu się (w szczególności wynikających z posługiwania się PJM jako językiem pierwszym) przy określaniu szczegółowego zakresu, okresu oraz wymiaru godzinowego przyznawanych usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz usług sąsiedzkich dla osób z dysfunkcją narządu słuchu.

3. Certyfikacja i obligatoryjne szkolenia z zakresu PJM oraz kultury Głuchych dla kadry zarządczej i wykonawczej CUS, OPS i DPS

Treść postulatu: Nałożenie na podmioty realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej obowiązku zapewnienia systemowych szkoleń z PJM i specyfiki socjokulturowej Głuchych dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz personelu pomocniczego, weryfikowanych w cyklach dwuletnich.

4. Cyfryzacja i wideo-dostępność procedur skargowych i odwoławczych

Treść postulatu: Zaimplementowanie do ustawy zapisu gwarantującego osobom Głuchym prawo do składania wniosków, odwołań i skarg w formie asynchronicznych komunikatów wideo w PJM przesyłanych za pośrednictwem platform teleinformatycznych organu.

Organ przyjmujący takie zgłoszenie jest zobowiązany do sporządzenia urzędowego protokołu z tłumaczenia transkrypcji wideo na język polski pisany, który po uwierzytelnieniu przez certyfikowanego tłumacza PJM staje się pełnoprawnym pismem procesowym w rozumieniu przepisów procedury administracyjnej.

5. Systemowy mechanizm wsparcia finansowego usług społecznych realizowanych na rzecz osób Głuchych

Treść postulatu: Wprowadzenie do ustawy mechanizmu gwarantującego jednostkom samorządu terytorialnego możliwość uzyskania podwyższonego dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz programów celowych Funduszu Solidarnościowego na realizację usług społecznych, w przypadku gdy beneficjentem bezpośrednim jest osoba wymagająca stałego wsparcia komunikacyjnego w PJM. Wysokość dodatkowego komponentu finansowego na pokrycie kosztów dostępności lingwistycznej określana będzie corocznie w planach finansowych tych funduszy.

6. Ustawowe włączenie asystentów PJM do katalogu form wsparcia środowiskowego

Treść postulatu: Rozszerzenie definicji pracy socjalnej i usług wspierających o funkcję asystenta komunikacyjnego głuchego klienta pomocy społecznej, działającego w celu niwelowania barier społeczno-integracyjnych w środowisku lokalnym.

7. Dostępność lingwistyczna Indywidualnych Planów Usług Społecznych (IPUS)

Treść postulatu: Wprowadzenie wymogu, aby każdy Indywidualny Plan Usług Społecznych, kontrakt socjalny czy plan usamodzielnienia sporządzany dla osoby Głuchej posiadał integralne tłumaczenie lub streszczenie w formie zapisu wideo w PJM, dostępnego dla klienta.

8. Prawny obowiązek zapewnienia dostępności komunikacyjnej przez organizacje pozarządowe realizujące zadania zlecone (Modyfikacja art. 25)

Treść postulatu: Wprowadzenie do przepisów regulujących zlecanie zadań z zakresu pomocy społecznej podmiotom uprawnionym (art. 25) wymogu wykazania przez oferenta gotowości do zapewnienia dostępności komunikacyjnej dla osób Głuchych (w tym dostępu do tłumacza PJM). Spełnienie tego warunku stanowić będzie obligatoryjne kryterium oceny w otwartych konkursach ofert na realizację usług społecznych, z zachowaniem 12-miesięcznego okresu dostosowawczego dla organizacji pozarządowych.

IV. OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Wpływ na podmioty sektora finansów publicznych

Wdrożenie postulatów wygeneruje przejściowy wzrost kosztów administracyjnych po stronie jednostek samorządu terytorialnego (JST) związany z zakupem licencji na systemy wideo-tłumaczeń oraz szkoleniami kadry.

W perspektywie średnio- i długofalowej nastąpi jednak optymalizacja wydatków.

Precyzyjnie przeprowadzony wywiad środowiskowy zapobiegnie błędnemu przyznawaniu świadczeń oraz zmniejszy koszty postępowań odwoławczych wywołanych wadami proceduralnymi (błędy w komunikacji).

2. Wpływ na rynek pracy i integrację społeczną

Likwidacja barier komunikacyjnych w pomocy społecznej bezpośrednio przełoży się na aktywizację społeczno-zawodową osób Głuchych.

Usunięcie barier pozwoli na skuteczniejsze stosowanie instrumentów pracy socjalnej, redukując wskaźnik długotrwałej zależności tej grupy od zasiłków celowych i okresowych.

3. Skutki społeczne

Nastąpi systemowe podniesienie poziomu inkluzji społecznej, poczucia bezpieczeństwa prawnego i zaufania obywateli do organów administracji państwowej.

Wyliminowane zostanie zjawisko wykluczenia instytucjonalnego, co wpisuje się w ramy nowoczesnego państwa prawa realizującego zasadę sprawiedliwości społecznej.

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie proponowanych zmian strukturalnych powinno opierać się na zdywersyfikowanym modelu dystrybucji środków:

- **Środki Unijne (Fundusze Europejskie):**

Wykorzystanie alokacji w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) – Działanie dotyczące rozwoju dostępności usług publicznych oraz przebudowy systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

- **Fundusz Solidarnościowy:**

Przekierowanie części środków Funduszu Solidarnościowego dedykowanych na programy asystenckie i opiekuńcze w celu pokrycia kosztów wdrożenia standardów komunikacyjnych.

- **Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON):**

Uruchomienie celowych linii dofinansowań dla samorządów w ramach programów wyrównywania różnic między regionami (obszar dostępności urzędów i procedur).

- **Budżet Państwa i JST:**

Bieżąca rekonfiguracja wydatków w ramach rezerw celowych przeznaczonych na informatyzację i cyfryzację administracji publicznej (w kontekście systemów wideotłumaczeń).

VI. PODSUMOWANIE

Konstatując, rządowy projekt nowelizacji ustawy o pomocy społecznej (nr wykazu: UD315) stanowi unikalną, z punktu widzenia aksjologii konstytucyjnej, *interwencję ustawodawczą*.

Otwiera on drogę do substancjalnej rekonstrukcji systemowej pozycji obywateli Głuchych w strukturze organów administracji publicznej.

Sankcjonowanie projektu w obecnym brzmieniu oznaczałoby akceptację stanu permanentnego, strukturalnego deliktu legislacyjnego. Narusza on bezpośrednio zakorzenioną w art. 30 Konstytucji RP zasadę przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka, która obliuguje prawodawcę do tworzenia procedur włączających, a nie wykluczających.

Ignorowanie imperatywu likwidacji barier komunikacyjnych stanowi jaskrawe uchybienie zasadzie równości wobec prawa oraz zakazowi dyskryminacji w życiu społecznym (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji RP). Prowadzi to do fasadowości normy programowej z art. 69 Konstytucji RP. Zamiast realizować konstytucyjny obowiązek pomocy w komunikacji społecznej, państwo czyni z niej uprawnienie iluzoryczne.

Inkorporacja ośmiu skatalogowanych postulatów do materii ustawowej stanowi warunek konieczny zadośćuczynienia zasadzie demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP). Przejście od paternalistycznego, redukcjonistycznego modelu opiekuńczego do struktur gwarantujących pełną autonomię i podmiotowość lingwistyczną jest jedyną drogą do zapewnienia rzeczywistej, a nie jedynie deklaratywnej, sprawiedliwości społecznej.

Z wyrazami szacunku,

Załączniki: opinia prawna sporządzona przez

Warszawa, dn. 16.06.2026 r.

Opinia Prawna

Dotyczy: Projektu rządowego nowelizacji ustawy o pomocy społecznej (nr wykazu prac legislacyjnych: UD315) w kontekście uwzględnienia podmiotowości i praw lingwistycznych osób Głuchych oraz systemowej likwidacji barier komunikacyjnych.

Podmiot sporządzający opinię:

I. TREŚĆ I CEL PETYCJI

1. Przedmiot petycji i identyfikacja procedowanego projektu aktu prawnego

Przedmiotem petycji wniesionej w interesie publicznym przez:

jest postulat dokonania kompleksowej i strategicznej rekonfiguracji rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw, ujętego w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD315.

Wnioskodawca poddaje krytycznej ocenie obecny kształt przedłożenia rządowego, wskazując, że pomijanie w nim specyfiki językowej i kulturowej osób Głuchych stanowi istotną lukę legislacyjną, którą należy usunąć na obecnym etapie rządowego procesu legislacyjnego.

2. Cel petycji oraz kierunki postulowanej interwencji ustawodawczej

Głównym celem petycji jest inkorporacja do projektowanej noweli UD315 systemowych, obligatoryjnych i mierzalnych mechanizmów niwelowania barier komunikacyjnych oraz społecznych, które uniemożliwiają osobom Głuchym równoprawny dostęp do świadczeń i procedur pomocy społecznej. Postulaty zmierzają do pełnego zabezpieczenia podmiotowości prawnej oraz praw lingwistycznych obywateli Głuchych posługujących się Polskim Językiem Migowym (PJM) jako językiem pierwszym (podstawowym) i naturalnym.

Wnioskodawca dąży do zastąpienia dotychczasowego modelu opiekuńczo-paternalistycznego nowoczesnym modelem podmiotowym, opartym na autonomii i samostanowieniu jednostki w kontakcie z organami administracji publicznej.

3. Rekonstrukcja katalogu postulatów szczegółowych

Cel petycji ma zostać zrealizowany poprzez wprowadzenie do struktury normatywnej ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ośmiu zasadniczych, strukturalnych zmian legislacyjnych:

- **Obligatoryjny standard komunikacji w PJM podczas rodzinnego wywiadu środowiskowego (Nowelizacja art. 107):** Ustanowienie bezwzględnego obowiązku zapewnienia tłumacza PJM (stacjonarnie lub online) pod rygorem bezskuteczności ustaleń poczynionych bez jego udziału.

verte →

- **Ustawowe uwzględnienie barier komunikacyjnych w kryteriach przyznawania usług opiekuńczych (Modyfikacja art. 50):**

Nakaz uwzględniania barier w komunikowaniu się jako samodzielnego kryterium determinującego wymiar i zakres usług opiekuńczych, specjalistycznych oraz sąsiedzkich.

- **Certyfikacja i obligatoryjne szkolenia z zakresu PJM oraz kultury Głuchych:**

Nałożenie na podmioty realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej (CUS, OPS, DPS) obowiązku systemowych szkoleń kadr, weryfikowanych w cyklach dwuletnich.

- **Cyfryzacja i wideo-dostępność procedur skargowych i odwoławczych:**

Gwarancja prawa do składania wniosków, odwołań i skarg w formie asynchronicznych komunikatów wideo w PJM, które po sporządzeniu urzędowego protokołu i transkrypcji przez certyfikowanego tłumacza stają się pełnoprawnym pismem procesowym.

- **Systemowy mechanizm wsparcia finansowego usług społecznych:**

Wprowadzenie algorytmu podwyższonego dofinansowania dla jednostek samorządu terytorialnego ze środków PFRON oraz Funduszu Solidarnościowego na pokrycie kosztów dostępności lingwistycznej.

- **Ustawowe włączenie asystentów PJM do katalogu form wsparcia:**

Rozszerzenie definicji pracy socjalnej o funkcję asystenta komunikacyjnego głuchego klienta w środowisku lokalnym.

- **Dostępność lingwistyczna Indywidualnych Planów Usług Społecznych (IPUS):**

Obligatoryjne zapewnienie integralnego tłumaczenia lub streszczenia w formie zapisu wideo w PJM dla każdego IPUS, kontraktu socjalnego czy planu usamodzielnienia.

- **Obowiązek zapewnienia dostępności komunikacyjnej przez organizacje pozarządowe (Modyfikacja art. 25):**

Wprowadzenie gotowości do zapewnienia dostępności komunikacyjnej jako obligatoryjnego kryterium oceny ofert w otwartych konkursach, z zachowaniem 12-miesięcznego okresu dostosowawczego.

II. CZY PETYCJA MIEŚCI SIĘ W ZAKRESIE ZADAŃ I KOMPETENCJI ADRESATA PETYCJI (ART. 2 UST. 3 USTAWY O PETYCJACH)?

Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, przedmiotem petycji może być m.in. zmiana przepisów prawa w zakresie zadań i kompetencji adresata.

1. **Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej** – na mocy przepisów o działach administracji rządowej – kieruje działem *zabezpieczenie społeczne*.

Dział ten obejmuje swym zakresem system pomocy społecznej.

Organ ten jest autorem i dysponentem projektu nowelizacji UD315.

2. **Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych** – koordynuje działania rządu zmierzające do zapewnienia praw osób z niepełnosprawnościami oraz likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych.

Materiał normatywny objęty petycją mieści się w pełni w zakresie merytorycznym i kompetencyjnym wyżej wymienionych organów administracji rządowej.

III. WYMOGI FORMALNE (ART. 4 UST. 1 I 2 USTAWY O PETYCJACH)

Petycja spełnia wymogi formalne określone w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach.

IV. KWESTIE, KTÓRE UZNAJE SIĘ ZA ISTOTNE W ZWIĄZKU Z PETYCJĄ

1. Kontekst normatywny petycji

Analiza statusu prawnego osób Głuchych w projektowanej materii opiera się na spójnej hierarchii aktów prawnych:

- **Art. 30 Konstytucji RP:** Przyrodzona godność człowieka obliuguje prawodawcę do tworzenia procedur włączających. Pozbawienie jednostki możliwości autonomicznego komunikowania potrzeb organom publicznym stanowi naruszenie tej zasady.
- **Art. 32 Konstytucji RP:** Brak ustawowego zapewnienia kanałów komunikacji w PJM w toku procedur pomocy społecznej generuje stan dyskryminacji pośredniej ze względu na barierę językową.
- **Art. 69 Konstytucji RP:** Nakłada na państwo materialny obowiązek wdrożenia realnych instrumentów ułatwiających osobom z niepełnosprawnościami komunikację społeczną. Norma ta zakazuje tworzenia rozwiązań fasadowych.
- **Standardy międzynarodowe:** Art. 21 i art. 30 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych nakazują uznanie języków migowych za pełnoprawne systemy językowe. Z kolei art. 26 Karty Praw Podstawowych UE wyznacza standardy podmiotowości oraz deinstytucjonalizacji wsparcia.

2. Petycja złożona do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

- **Synergia z działaniami resortu:** Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej realizuje obecnie systemowe działania mające na celu modernizację struktur opiekuńczych oraz rozwój nowoczesnych usług społecznych.

Działania te są współfinansowane m.in. w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS), Działanie 4.13 „Wysokiej jakości usługi społeczne i deinstytucjonalizacja” oraz Działania dedykowane wdrażaniu standardów dostępności publicznej.

- **Merytoryczna aktualność przedłożenia:** Fakt, że postulaty petycji bezpośrednio korelują z celami strategicznymi trwających prac resortu nad projektem UD315 oraz programami FERS, czyni niniejsze wystąpienie nie tylko formalnie poprawnym, ale i merytorycznie komplementarnym.
- **Wnioski opiniodawcze:** Przedłożona petycja stanowi wysoce spójny i pożądaną głos strony społecznej w procesie legislacyjnym. Dostarcza ona gotowych narzędzi normatywnych do realizacji unijnych i krajowych celów w zakresie likwidacji barier instytucjonalnych oraz zapewnienia realnej dostępności lingwistycznej.

verte →

3. Ocena Skutków Regulacji (OSR)

- **Wpływ na podmioty sektora finansów publicznych:**

Wdrożenie postulatów wygeneruje przejściowy wzrost kosztów administracyjnych po stronie jednostek samorządu terytorialnego (JST) związany z zakupem licencji na systemy wideo-tłumaczeń oraz szkoleniami kadry.

W perspektywie długofalowej nastąpi jednak optymalizacja wydatków – precyzyjnie przeprowadzony wywiad zapobiegnie błędnemu przyznawaniu świadczeń oraz zmniejszy koszty postępowań odwoławczych wywołanych wadami komunikacyjnymi.

- **Wpływ na rynek pracy i integrację społeczną:**

Likwidacja barier komunikacyjnych bezpośrednio przełoży się na aktywizację społeczno-zawodową osób Głuchych. Skuteczne stosowanie instrumentów pracy socjalnej zredukuje wskaźnik długotrwałej zależności tej grupy od zasiłków celowych i okresowych.

- **Skutki społeczne:** Nastąpi systemowe podniesienie poziomu inkluzji społecznej, poczucia bezpieczeństwa prawnego i zaufania obywateli do organów administracji państwowej, eliminując zjawisko wykluczenia instytucjonalnego.

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie proponowanych zmian strukturalnych powinno opierać się na zdywersyfikowanym modelu dystrybucji środków:

- **Fundusze Europejskie:** Wykorzystanie alokacji w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) w zakresie rozwoju dostępności usług publicznych.
- **Fundusz Solidarnościowy:** Przekierowanie części środków dedykowanych na programy asystenckie i opiekuńcze w celu pokrycia kosztów wdrożenia standardów komunikacyjnych.
- **Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON):** Uruchomienie celowych linii dofinansowań dla samorządów w ramach programów wyrównywania różnic między regionami (obszar dostępności urzędów i procedur).
- **Budżet Państwa i JST:** Bieżąca rekonfiguracja wydatków w ramach rezerw celowych przeznaczonych na informatyzację i cyfryzację administracji publicznej.

VI. KONKLUZJE

1. Rządowy projekt nowelizacji ustawy o pomocy społecznej (nr wykazu: UD315) w obecnym brzmieniu sankcjonuje stan permanentnego, strukturalnego deliktu legislacyjnego, naruszając bezpośrednio art. 30, art. 32 oraz art. 69 Konstytucji RP.
2. Postulaty zgłoszone przez są uzasadnione aksjologicznie oraz dogmatycznie.
Inkorporacja ośmiu skatalogowanych zmian do materii ustawowej stanowi warunek konieczny zadośćuczynienia zasadzie demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP).
3. Przejście od paternalistycznego modelu opiekuńczego do struktur gwarantujących pełną autonomię i podmiotowość lingwistyczną jest jedyną drogą do zapewnienia rzeczywistej sprawiedliwości społecznej.

Mając na uwadze powyższą argumentację, rekomenduje się uwzględnienie petycji w całości, albowiem inkorporacja ośmiu skatalogowanych postulatów do projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (UD315) stanowi imperatyw ustrojowy, niezbędny do wyeliminowania stanu systemowej dyskryminacji mniejszości językowej osób Głuchych oraz zapewnienia pełnej zgodności procedowanego aktu z normami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ratyfikowanej Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Z wyrazami szacunku,